

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

שם השיעור: חידושו של דברי הימים על מקום המקדש (145)

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם שמאע

הר המוריה, הבחירה בירושלים, הגורן, ירידת האש, גבעון

ספרי שמואל ומלכים

1. שמו"ב ה – המעבר לירושלים. שמו"ב ו – העלאת הארון. שמו"ב ז – היוזמה לבנייה. שמו"ב יא והלאה – חטא דוד בבת שבע ואורייה. שמו"ב כד – המגפה, קניית הגורן, ובניית המזבח
(יח) ויבא גד אל דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגרן ארניה ארונה היבסי: (יט) ויעל דוד כדבר גד כאשר צוה ה'.... (כא) ויאמר ארונה מדוע בא אדני המלך אל עבדו ויאמר דוד לקנות מעמך את הגרן לבנות מזבח לה' ותעצר המגפה מעל העם.... (כד) ויאמר המלך אל ארונה לא כי קנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה לה' אלהי עלות חנם ויקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים: (כה) ויבן שם דוד מזבח לה' ויעל עלות ושלמים ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל. מל"א ג – גבעון. (ג) ויאהב שלמה את ה' ללכת בחקות דוד אביו רק בבמות הוא מזבח ומקטיר: (ד) וילך המלך גבענה לזבח שם פי היא הבמה הגדולה אלף עלות יעלה שלמה על המזבח ההוא: (ה) בגבעון נראה ה' אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים שאל מה אתן לך... (יד) ואם תלך בדרךי לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דוד אביך והארכתי את ימך: (טו) ויקץ שלמה והנה חלום ויבוא ירושלים ויעמד לפני ארון ברית אדני ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו:
מל"א ו – בניית הבית. מל"א ח – (א) אז יקהל שלמה את זקני ישראל... אל המלך שלמה וירושלם להעלות את ארון ברית ה' מעיר דוד היא ציון:

2. דה"א יא – המעבר לירושלים. דה"א יג – העלאת הארון הראשונה. דה"א טו – ההעלאה לירושלים.

... ויבן מקום לארון האלהים ויט לו אהל: ... (ג) ויקהל דוד את כל ישראל אל ירושלם להעלות את ארון ה' אל מקומו אשר הכין לו: דה"א טז, (א) ויביאו את ארון האלהים ויציגו אתו בתוך האהל אשר נטה לו דוד ויקריבו עלות ושלמים לפני האלהים: ... (ד) ויתן לפני ארון ה' מן הלויים משרתים ולהזכיר ולהודות ולהלל לה' אלהי ישראל: ... (ז) ויעזב שם לפני ארון ברית ה' לאסוף ולאחיו לשרת לפני הארון תמיד לדבר יום ביומו: (ח) ועבד אדם... בן ידיתון וחסה לשערים: (לט) ואת צדוק הפהן ואחיו הפהנים לפני משכן ה' בבמה אשר בגבעון: (מ) להעלות עלות לה' על מזבח העלה תמיד לבקר ולערב ולכל הכתוב בתורת ה' אשר צוה על ישראל:

3. דה"א כא – המקביל אל שמו"ב כד, מוסיף פסוקים משמעותיים: דה"א כא

(טו) וישלח האלהים מלאך לירושלם להשחיתה וכהשחיתה ראה ה' וינחם על הרעה ויאמר למלאך המשחית רב עתה הרף ידך ומלאך ה' עמד עם גרן ארנן היבסי: (טז) וישא דוד את עיניו וירא את מלאך ה' עמד בין הארץ ובין השמים וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם ויפל דוד והזקנים מכסים בשקים על פניהם: (יז) ויאמר דוד אל האלהים הלא אני אמרתי למנות בעם ואני הוא אשר חטאתי והרע הרעותי ואלה הצאן מה עשו ה' אלהי תהי נא ידך בי ובבית אבי ובעמך לא למגפה: ומלאך ה' אמר אל גד לאמר לדוד כי יעלה דוד להקים מזבח לה' בגרן ארנן היבסי: (יט) ויעל דוד כדבר גד אשר דבר בשם ה': ... (כב) ויאמר דוד אל ארנן תננה לי מקום הגרן ואבנה בו מזבח לה' בכסף מלא תננה לי ותעצר המגפה מעל העם: (כג) ויאמר ארנן אל דוד קח לך ויעש אדני המלך הטוב בעיניו... (כד) ויאמר המלך דוד לארנן לא כי קנה אקנה בכסף מלא כי לא אשא אשר לך לה' והעלות עולה חנם: (כה) ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות: (כו) ויבן שם דוד מזבח לה' ויעל עלות ושלמים ויקרא אל ה' ויענהו באש מן השמים על מזבח העלה: (כז) ויאמר ה' למלאך וישב חרבו אל נדנה: (כח) בעת ההיא בראות דוד כי ענהו ה' בגרן ארנן היבסי ויזבח שם: (כט) ומשכן ה' אשר עשה משה במדבר ומזבח העולה בעת ההיא בבמה בגבעון: (ל) ולא יכל דוד ללכת לפניו לדרש אלהים כי נבעת מפני חרב מלאך ה': דברי הימים א כב (א) ויאמר דוד זה הוא בית ה' האלהים וזה מזבח לעלה לישראל: (ב) ויאמר דוד לכנוס את הגרים אשר בארץ ישראל ויעמד חצבים לחצוב אבני גזית לבנות בית האלהים ...

4. דה"א כח:

ויקהל דוד את כל שרי ישראל... ולכל גבור חיל אל וירושלם: (ב) ויקם דוד המלך על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי אני עם לבבי לבנות בית מנוחה לארון ברית ה' ולהדם רגלי אלהינו והכינותי לבנות: (ג) והאלהים אמר לי לא תבנה בית לשמי כי איש מלחמות אתה ודמים שפכת: (ד) ויבחר ה' אלהי ישראל בי מכל בית אבי להיות למלך על ישראל לעולם כי ביהודה בחר לנגיד ובבית יהודה בית אבי ובבני אבי בי רצה להמליך על כל ישראל: (ה) ומפל בני פי רבים בנים נתן לי ה' ויבחר בשלמה בני לשבת על כסא מלכות ה' על ישראל: (ו) ויאמר לי שלמה בנד הוא ויבנה ביתי וחצרותי כי בחרתי בו לי לבן ואני אהיה לו לאב: (ז) והכינותי את מלכותו עד לעולם אם יחזק לעשות מצותי ומשפטי כיום הזה: (ח) ועתה לעיני כל ישראל קהל ה' ויבאזני אלהינו

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

שמרו ודרשו כל מצות ה' אלהיכם למען תירשו את הארץ הטובה והנחלתם לבניכם אחריכם עד עולם: (ט) ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש ה' וכל יצר מחשבות מבין אם תדרשנו ימצא לך ואם תעזבנו יזניחך לעד: (י) ראה עתה כי ה' בחר בך לבנות בית למקדש חזק ועשה: (יא) ויתן דויד לשלמה בנו את תבנית האולם... (יט) הכל בכתב מיד ה' עלי השפיל כל מלאכות התבנית: (כ) ויאמר דויד לשלמה בנו חזק ואמץ ועשה אל תירא ואל תחת כי ה' אלהים אלהי עמך לא ירפך ולא יעזבך עד לכלות כל מלאכת עבודת בית ה'...:

5. דה"ב א

ויתחזק שלמה בן דויד על מלכותו וה' אלהיו עמו ויגדלהו למעלה: (ב) ויאמר שלמה לכל ישראל... (ג) ויילכו שלמה וכל הקהל עמו לבמה אשר בגבעון כי שם היה אהל מועד האלהים אשר עשה משה עבד ה' במדבר: (ד) אבל ארון האלהים העלה דויד מקרית יערים בהכין לו דויד כי נטה לו אהל בירושלים: (ה) ומזבח הנחשת אשר עשה בצלאל בן אורי בן חור שם לפני משכן ה' וידרשהו שלמה והקהל: (ו) ויעל שלמה שם על מזבח הנחשת לפני ה' אשר לאהל מועד ויעל עליו עלות אף: (ז) בלילה ההוא נראה אלהים לשלמה ויאמר לו שאל מה אתן לך...: (יג) ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון וירושלם מלפני אהל מועד וימלך על ישראל: (השוו אל מל"א ג טו) ויקץ שלמה והנה חלום ויבוא ירושלים ויעמד לפני ארון ברית אדני ויעל עלות ויעש שלמים/

6. דה"ב ג

(א) ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלם בהר המוריה אשר נראה לדויד אביהו אשר הכין במקום דויד בגרן ארנן היבוסים...:

7. דה"ב ה

(א) ותשלם כל המלאכה אשר עשה שלמה לבית ה' ס ויבא שלמה את קדשי דויד אביו ואת הכסף ואת הזהב ואת כל הפלים נתן באצרות בית האלהים: (ב) אז יקהיל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל ירושלים להעלות את ארון ברית ה' מעיר דויד היא ציון...:

8. דה"ב ו

אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל: (ב) ואני בניתי בית זבל לך ומכון לשבתך עולמים: (ג) ויסב המלך את פניו ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עומד: (ד) ויאמר ברוך ה' אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דויד אבי ובגדיו מלא לאמר: (ה) מן היום אשר הוצאתי את עמי מארץ מצרים לא בחרתי בעיר מפל שבטי ישראל לבנות בית להיות שמי שם ולא בחרתי באיש להיות נגיד על עמי ישראל: (ו) ואבחר בירושלם להיות שמי שם ואבחר בדויד להיות על עמי ישראל: (ז) ויהי עם לבב דויד אבי לבנות בית לשם ה' אלהי ישראל: (ח) ויאמר ה' אל דויד אבי וען אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי הטיבות כי היה עם לבבך: (ט) רק אתה לא תבנה הבית כי בנך היוצא מחלציק הוא יבנה הבית לשמי: (י) ויקם ה' את דברו אשר דבר ויאקום תחת דויד אבי ואשב על כסא ישראל כאשר דבר ה' ואבנה הבית לשם ה' אלהי ישראל: (יא) ואשים שם את הארון אשר שם ברית ה' אשר כרת עם בני ישראל...:

9. השוו אל מל"א ח

(יב) אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל: (יג) בנה בניתי בית זבל לך מכון לשבתך עולמים: (יד) ויסב המלך את פניו ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עומד: (טו) ויאמר ברוך ה' אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דוד אבי ובגדו מלא לאמר: (טז) מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מפל שבטי ישראל לבנות בית להיות שמי שם ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל: (יז) ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית לשם ה' אלהי ישראל...:

10. דה"ב ז

וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמים ותאכל העלה והזבחים וכבוד ה' מלא את הבית: (ב) ולא יכלו הפהנים לבוא אל בית ה' כי מלא כבוד ה' את בית ה': (ג) וכל בני ישראל ראים ברדת האש וכבוד ה' על הבית ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו:

11. השוו אל מל"א ח

(נד) ויהי ככלות שלמה להתפלל אל ה' את כל התפלה והתחנה הזאת קם מלפני מזבח ה' מפרע על ברכיו וכפיו פרושות השמים: (נה) ויעמד ויברך את כל קהל ישראל קול גדול לאמר: (נו) ברוך ה' אשר נתן מנוחה לעמו ישראל ככל אשר דבר לא נפל דבר אחד מפל דברו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו: